

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och till vissa lagar som har samband med den (RP 6/2024 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Jarmo Tiukkanen, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Harri Sivula, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Janne Kinnunen, Migrationsverket
- expert Mikko Räsänen, Finlands näringsliv rf
- ledande expert Suvi Pulkkinen, Centralhandelskammaren
- invandrings- och sysselsättningspolitisk expert Eve Kyntäjä, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Polisstyrelsen
- skyddspolisen
- Regionförvaltningsverket i Södra Finland, ansvarsområdet för arbetarskydd
- STTK rf
- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning. Ändringar föreslås också i utlänningslagen, en lag om ändring av utlänningslagen, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, en lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, lagen om ordnande av social- och hälsovård, universitetslagen, yrkeshögskolelagen, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning, lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån, lagen om

Betänkande FvUB 3/2024 rd

kortvarigt räntestöd för byggnadslån för hyreshus, aravabegränsningslagen och lagen om bostadsrättsbostäder.

Genom propositionen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv som gäller villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning.

Syftet med direktivet är att det inom Europeiska unionens område ska finnas ett attraktivt unionsövergripande system för högkvalificerade tredjelandsmedborgare.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Genom den föreslagna lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning genomförs nationellt direktiv (EU) 2021/1883 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, det så kallade blåkortsdirektivet. I propositionen ingår ytterligare 13 anknytande lagförslag. Tidsfristen för det nationella genomförandet av direktivet var den 18 november 2023. Kommissionen har inlett ett överträdelseförfarande mot Finland.

Syftet med det reviderade blåkortsdirektivet är att inrätta ett tydligt och öppet unionsövergripande system för inresa och vistelse för att unionen ska kunna locka och behålla högkvalificerade arbetstagare från tredjeländer samt för att främja rörligheten för dessa arbetstagare.

I den föreslagna lagen föreskrivs mer ingående än för närvarande om beviljandet av EU-blåkort, avslag av ansökan om ett sådant, om att inte förlänga eller om att återkalla EU-blåkortet samt om rörlighet mellan medlemsstaterna för kortare och längre vistelse.

I 4 § 1 mom. 9 punkten i lagförslag 1 föreskrivs det om definitionen av högre yrkeskvalifikationer. Högre yrkeskvalifikationer är en förutsättning för utfärdande av EU-blåkort. Utskottet välkomnar att det i definitionen inte bara är fråga om en formell bedömning som baserar sig på vissa examina utan också om att kvalifikationerna kan påvisas också genom faktiskt arbete.

Propositionen syftar till att göra EU-blåkortet till ett mer attraktivt tillstånd. Den koefficient för lönetröskeln som förutsätts för beviljande av tillstånd sänks från 1,5 till 1,0, vilket samtidigt är den nedre gräns som anges i direktivet. Enligt utredning till utskottet sjunker lönetröskeln från 5 209 euro 2023 till 3 638 euro.

I 73 § i utlänningslagen (301/2004) föreskrivs om nationellt uppehållstillstånd för specialsakkunniga. Tillståndet är parallellt med EU-blåkortet och lönetröskeln har varit minst 1,0 gånger den genomsnittliga bruttoårslönen. Enligt utredning till förvaltningsutskottet har relativt få blåkort sökts i Finland just på grund av det höga lönekravet. I propositionen konstateras (s. 15) att när den koefficient för lönetröskeln som är en förutsättning för beviljande av tillstånd sänks, betyder det att allt fler av dem som söker nationellt tillstånd för specialsakkunniga i stället ansöker om ett EU-blåkort. Fördelen med blåkortet för en utländsk arbetstagare är den rörlighet inom EU som

Betänkande FvUB 3/2024 rd

blåkortet möjliggör, möjligheten att med kortet lättare uppnå status som varaktigt bosatt tredje-landsmedborgare samt vid arbetslöshet den skyddstid inom vilken tillståndet inte får återkallas. Förvaltningsutskottet ställer sig bakom propositionens mål att göra EU:s blåkort mer lockande och anser det motiverat att båda tillstånden har en lönekoeficient på samma nivå.

EU-blåkort ska enligt förslaget beviljas för två år. Om den period anställningsförhållandet omfattar är kortare än två år, beviljas EU-blåkortet för den period anställningsförhållandet gäller, plus tre månader, men för högst två år.

Enligt propositionen är blåkortsinnehavarna när anställningsförhållandet eller arbetet upphör skyldiga att sysselsätta sig i nytt arbete inom tre månader. Om personen inte lyckas få nytt arbete förlorar han eller hon uppehållstillståndet i fråga om blåkortet. En del av remissinstanserna har ansett att tremånadersfristen är för kort och också försvagar attraktionskraften. De föreslår därför att tidsfristen förlängs till sex månader. Enligt utredning till utskottet är avsikten att en förlängning av tidsfristen till sex månader ska beredas i samband med ett annat lagstiftningsprojekt. Utvidgningen av tidsfristen gäller då inte bara EU-blåkortet utan också det nationella uppehållstillståndet för specialsakkunniga, uppehållstillståndet för tillväxtföretagare, det vill säga så kallade uppstartsföretagare, och de chefer och specialister som avses i lagen om företagsintern förflyttning. Utskottet anser att det med tanke på jämlikheten är motiverat att de ändringar som gäller tidsfristen bereds samtidigt för alla ovannämnda aktörer. Enligt uppgift är målet att lagändringarna ska träda i kraft i början av 2025.

Sammantaget anser förvaltningsutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1–14 i proposition RP 6/2024 rd utan ändringar.

Betänkande FvUB 3/2024 rd

Helsingfors den 22 mars 2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Otto Andersson sv
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Laura Meriluoto vänst
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Eemeli Peltonen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Paula Werning sd
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Sofia Virta gröna
medlem Ben Zyskiewicz saml
ersättare Pekka Toveri saml.

Sekreterare var

plenarråd Sanna Helopuro.

Betänkande FvUB 3/2024 rd Reservation

Reservation

Motivering

Liksom flera sakkunniga som utskottet hört anser vi att det inte är ändamålsenligt att man vid genomförandet av EU-direktivet inför en sträng tidsgräns på tre månader för arbetslöshetens längd för högkvalificerade arbetstagare samtidigt som regeringen redan bereder en skyddstid på sex månader vid arbetslöshet i fråga om det nationella uppehållstillståndet för specialsakkunniga. För tydlighetens och konsekvensens skull bör tidsgränsen vara lika lång både i fråga om det nationella tillståndet för specialsakkunniga och tillståndet för blåkortsinnehavare, det vill säga sex månader i båda fallen.

Denna diskrepans är relevant. Finland kommer redan i utgångsläget först på fjortonde plats i OECD:s landjämförelse, när man mäter mållandets attraktionskraft i den hårda internationella konkurrensen om kompetent arbetskraft.

Den nu föreslagna fristen på endast tre månader kommer att förvärra situationen. Det skapar en betydande ovisshet för de högkvalificerade själva samt för deras makar och barn vars uppehållsrätt är kopplad till uppehållstillståndet för den som kommit för att arbeta. En alltför kort tidsfrist bidrar till att göra Finland mindre attraktivt för arbetskraft. I synnerhet när det gäller högkvalificerade arbetstagare är arbetsgivarnas rekryteringsprocesser ofta tidskrävande.

Vid utskottets sakkunnigutfrågning medgav lagberedarna att det finns en diskrepans då tidsfristernas längd är olika, men den kunde inte längre rättas till på grund av tidsbrist. Detta vittnar om svag politisk ledning i lagberedningsskedet.

Vi påpekar med eftertryck att Finland har ett stort behov av utländsk arbetskraft för att avhjälpa bland annat den brist på arbetstagare som pensioneringarna medför. Därför strider den nu föreslagna tremånadersfristen för att skaffa nytt arbete vid hot om avlägsnande ur landet mot allmänt accepterade mål.

Genom sina inkonsekventa åtgärder urvattnar regeringen sitt regeringsprogram som ska locka utländsk högkvalificerad arbetskraft till Finland. Utan att märka det själv skär regeringen på detta sätt i förutsättningarna för ekonomisk tillväxt som Finland nu har ett stort behov av.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet, men 5 § 3 mom. och 9 § 4 mom. i lagförslag 1 med ändringar (*Reservationens ändringsförslag*).

Betänkande FvUB 3/2024 rd
Reservation

Reservationens ändringsförslag

5 §

Utfärdande av EU-blåkort

EU-blåkort beviljas för två år. Om den period anställningsförhållandet omfattar är kortare än två år, beviljas EU-blåkortet för den period anställningsförhållandet gäller, plus sex månader, men för högst två år.

9 §

Återkallelse av EU-blåkort eller beslut att inte förlänga EU-blåkort

Om innehavaren av EU-blåkort är arbetslös ska 1 mom. 2 och 4 punkten och 2 mom. 3 punkten inte tillämpas, om arbetslösheten har varat högst sex månader.

- ~~1) tre månader och innehavaren har haft ett EU-blåkort i mindre än två år, eller~~
~~2) sex månader och innehavaren har haft ett EU-blåkort i minst två år.~~
-

Helsingfors 22.03.2024

Hanna Räsänen cent
Petri Honkonen cent
Eemeli Peltonen sd
Eveliina Heinäluoma sd
Saku Nikkanen sd
Paula Werning sd
Laura Meriluoto vänst
Sofia Virta gröna